

Студент 3 курсу
факультету міжнародних економічних відносин ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ПРОБЛЕМИ МАЙНОВОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Анотація. Розкрито сутність майнового страхування в Україні. Проведено аналіз рівня розвитку страхової галузі в країні на теперішній час. Визначено головні проблеми майнового страхування та запропоновано можливі шляхи вирішення даних проблем.

Аннотация. Раскрыта сущность имущественного страхования в Украине. Проведен анализ уровня развития страховой отрасли в стране в настоящее время. Определены главные проблемы имущественного страхования и предложены возможные пути решения данных проблем.

Annotation. The essence of property insurance in Ukraine is described. The analysis of the country's insurance industry at the present time is conducted. The key problems of property insurance are determined and possible solutions to these problems are offered.

Ключові слова: майнове страхування, перестраховування, страхова премія, страхова виплата, страховий ринок.

Досвід багатьох зарубіжних країн зі страхування майна доводить, що цей елемент економічної системи є необхідним для ефективного функціонування і постійного розвитку. Розвиток цієї галузі є надзвичайно важливим, адже в державах із розвинутою ринковою економікою майнове страхування не тільки звільняє бюджет від видатків на відшкодування збитків під час настання страхових випадків, але й є одним із найстабільніших джерел довгострокових інвестицій.

Теоретичні та практичні аспекти майнового страхування досліджувались у роботах вітчизняних науковців Базилевича В. Д., Ручкіної В. С., Ворошило В. В., Осадця С. С. Питання страхування майна громадян в Україні розглянуті в роботах Кривошлик Т. Д.

Об'єктом нашого дослідження є ринок майнового страхування в Україні, а предметом – проблеми розвитку цієї галузі та перспективи її розвитку. Мета статті полягає в дослідженні процесів майнового страхування в нашій країні та виявленні особливостей його функціонування. Завданнями дослідження є вияв проблем страхової галузі та можливих методів їх усунення.

Відповідно до ст. 4 Закону № 85 майнове страхування – це сфера страхування, в якій об'єктом страхових відносин є майнові інтереси, що не суперечать законодавству України, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням майном юридичних або фізичних осіб, які здійснюються на підставі добровільно укладеного договору між страховиком і страхувальником [1].

Перестраховування – це система економічних відносин, пов'язаних із передаванням страховиком частини відповідальності за прийняті до страхування ризику на узгоджених умовах іншим страховиком із метою створення збалансованого страхового портфеля, забезпечення фінансової стійкості та рентабельності страхових операцій. Відносини щодо перестраховування можуть мати як національний, так і міжнародний характер. До цих відносин можуть залучатися також іноземні страхові компанії [2].

Страхова премія – грошова сума, яку сплачує особа, яка укладає угоду страхування, що і є своєрідною платою за ризик, який бере на себе страхова компанія. Зазвичай страхова премія встановлюється як відсоток від суми угоди страхування, тобто тієї суми, яку страхова компанія сплатить особі у разі настання страхового випадку. Обчисленням страхової премії займаються фахівці страхових компаній – актуарії.

Страхова виплата – грошова сума, яку виплачується страховиком відповідно до умов договору страхування у випадку настання страхового випадку [2].

Нині майнове страхування – це найбільш значний сегмент страхового ринку. Великою мірою це обумовлено різноманітністю його підвидів, адже до майнового страхування відносять: страхування засобів повітряного, наземного та водного транспорту, страхування вантажів, страхування сільськогосподарських культур, страхування тварин, страхування інших видів майна, страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ, страхування фінансових і кредитних ризиків тощо. Таким чином, майнове страхування займає найбільшу частку страхового ринку України за обсягами страхових премій та виплат, які складають більше 70 % [4].

Страховий ринок майнового страхування України має досі не використані резерви. В державі застраховано лише близько 10 % ризиків, тоді як у більшості розвинутих країн цей показник досягає 90 – 95 % [3].

Головними проблемами, з якими мають справу вітчизняні страхові компанії, є забезпечення фінансової надійності та ліквідності активів, управління резервами та інвестуванням. Важливим фактором залишається недовіра населення щодо процедури страхування. Головними причинами цього є такі: низький рівень якості страхових послуг, незначний обсяг страхових виплат, недосконалість нормативно-правової бази, неврахування інтересів населення під час здійснення страхування, непорядність деяких страхувальників.

Вибір страхових компаній, у яких юридична або фізична особа може застрахувати своє майно, достатньо великий. Страховики для нарощення страхових премій пропонують приблизно однакові умови страхування та страхові пакети, але щодо здійснення виплат їх політика щодо клієнтів суттєво відрізняється. Характерним для багатьох крупних страхових компаній є низький рівень задоволення страхових інтересів середніх та дрібних страхувальників, де обсяги страхових виплат суттєво занижуються. При цьому страховики часто не мають бажання пролонгації договору страхування з такими клієнтами [4]. Не менш важливою проблемою є низький рівень доходів населення. Попит на страхові послуги залишається дуже низьким. У таблиці наведені проблеми страхування майна в Україні та можливі шляхи їх вирішення.

Таблиця

Пропозиції щодо вдосконалення майнового страхування України

Проблеми	Можливі шляхи вирішення проблем
Недосконалість дії механізму захисту прав споживачів страхових послуг	Розробка прозорих та прийнятних правил і засад діяльності страховиків майнової сфери страхових послуг
Низький рівень страхової культури населення, недовіра населення страховим компаніям	Формування комунікацій зі споживачем шляхом його страхової освіти за допомогою засобів масової інформації
Низька якість страхових послуг	Розробка та затвердження національного стандарту визначення ліквідної вартості заставного майна (майнових прав), та вартості майна з метою страхування
Незначна клієнтська база страховиків	Проведення науково-дослідної роботи з підвищення кваліфікації персоналу страховиків і страхових посередників
Значна інформаційна закритість діяльності страхових компаній; недосконалість фінансової звітності і методів обробки даних	Перегляд класифікації страхування, розробка методики рейтингової оцінки страхових компаній, створення єдиної системи обліку і звітності цієї сфери страхової діяльності
Втрата значного відсотка страхових премій під час перестраховування з іноземними страховиками	Розширення ринку перестраховування та активізація роботи з нерезидентами щодо взаємного перестраховування

Таким чином, створення дієвої системи майнового страхового захисту є основою для забезпечення стабільності та ефективності економічних відносин, підвищення рівня життя населення та соціальної стабілізації, створення міцної системи захисту як фінансів держави, так й інтересів окремих громадян та підприємництва, що можливо лише шляхом проведення ефективної державної політики, спрямованої на регулювання страхового ринку в Україні.

Наук. керівн. Возненко Н. І.

Література: 1. Про страхування : Закон України № 86/96-ВР від 07.03.96 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>. – Назва з екрану. 2. Базилевич В. Д. Страхування : підручник / ред. В. Д. Базилевич. – К. : Знання, 2008. – 1019 с. 3. Ворошило В. В. Страхование домохозяйств: виды и уровень развития [Электронный ресурс] / В. В. Ворошило. – Режим доступа : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Ekupr/2008_01.pdf. – Название с экрана. 4. Осадець С. С. Страхування : підручник / С. С. Осадець. – К. : КНЕУ, 2009. – 599 с. 5. Ручкіна В. С. Система добровільного майнового страхування в Україні: перспективи розвитку / В. С. Ручкіна // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 3. – С. 67–72.